

22) Det betragtes som en Selvfølge, at alle de i Planerne I., II. og III. givne Begunstigelser ved Husmandslodders Oprettelse, saasom: Vættelser af Udskytning, ved Brug af Stempelpapir o. s. v., samt ved Afholdelse af Omkostningerne ved Burderingsforretninger, Administrationsudgifter o. s. v., ogsaa ville komme de ifølge nærværende Plan oprettede Husmandslodder til gode.

23) En omtrent tilsvarende Stilling som den, der her er tillagt Sogneraadene; gives de af Staten anerkendte frivillige Foreninger, hvis Organisation i alle Enkeltheder vil findes nærmere betegnet i det som Bilag 5 høsttrykte „Udkast til Forslag til Lov om anerkendte Spareforeninger for Tyende- og Daglejerklassen“. Som alt fremhævet i de indledende Bemærkninger Sp. 2921 maa imidlertid nærværende Plans Forslagsstillere anse det for fornødent, at der i Udkastet optages en Bestemmelse om direkte Tilvejbringelse af Jord ved Foreningernes Hjælp, idet det kun er under Forudsætning af disse frivillige Foreningers forhaabede Virksomhed, at der ved denne Plan paabyrdes Sogneraadene et nyt Arbejde, et Arbejde, som tør antages at ville vinde ind til et forholdsvis ubetydeligt, alt eftersom nævnte Foreninger udfolde sig.

24) Den i Planerne I. og II. givne Tidsbegrænsning af 5 Aar findes det usornødent her at optage, da der ikke foreslaas nogen Bestemmelse om, at der paa de aarlige Finanslove skal bevilges et bestemt fastslaaet Beløb i det heromhandlede Ojemed, saa Regering og Rigsdag vil til enhver givne Tid efter de indvundne Erfaringer kunne bevilge meget, lidt eller slet intet, en Ordning, som synes at maatte være den mest praktiske paa et Omraade, der er saa nyt og uprøvet.

Bemærkninger til et Mindretals foranstaaende „Plan angaaende Jord til Landarbejdere“.

De i foranstaaende Grundrids til en Plan angaaende Jord til Landarbejdere forekommende Henvisninger til Bestemmelser i Planerne I., II. og III. ere givne under den bestemte Forudsætning, at disse Planer — dels som Flertals-, dels som Mindretalsforslag og dels som Bilag — alle in extenso vilde blive optagne i Kommissionens Bestænkning; men da denne Forudsætning er bristet, blive Henvisningerne til de ikke givne Planer mindre forstaaelige for alle andre end Kommissionens Medlemmer, og nærværende Mindretal forbeholder sig derfor, naar og dersom Sagen skulde komme til at foreligge Rigsdagen til Afgørelse, efter indhentet Samtykke fra Tingenes Formænd at lade de til en Forstaaelse af foranstaaende Plan nødvendige Afsnit trykke og omdele.

Da Planen, som den foreligger, er fremkommen saa sent, at den ikke har været undergivet nærmere Behandling af Kommissionen, vil det ikke være overflødigt her at give en Overfugt over de Fordelle, den formentlig, fremfor den af et Flertal stillede, byder, tilligemed en Smødegaaelse af de Indvendinger, som nærmest kunne forudsættes at ville rejse sig mod Forslaget.

Fordelene for Staten ere følgende: Pantestikkerheden for dens i Husmandslodderne anbragte Laan vil blive en langt bedre: 1) ved at Staten bliver Enepanthaver i Stedet for sekundær efter en høj 1ste Prioritet, og at dette har sin Betydning vil bedst belyses ved, at ingen praktisk Forretningsmand i Tilfælde af frit Valg vil være i Tvivl om Valget mellem: i et og samme Pant at blive Ene-Panthaver for f. Eks. 3,000 Kr., eller sekundær Panthaver for 1,000 Kr. bagefter en 1ste Prioritet paa 2,000 Kr.; 2) ved at der vil have en ganske anden Garanti for Laantagerens personlige Bederhæftighed, naar denne indstilles til Laanet af enten et Sogneraad eller en anerkendt Forening, og Indstillingen er godkendt af Amtsraadet, end naar Afgørelsen alene træffes af en Kreditforenings Bestyrelse, ved at denne bevilger et Laan under Betingelser, der maa antages at ville sikre Foreningen mod ethvert Tab — i første Tilfælde kende de indstillende Andragere personlige Egenheder og ere nøje inde i alle de Forhold, der betinge hans Bederhæftighed, medens i det andet Tilfælde den alene afgørende kun paa anden Haand igennem Erklæringer og Attester kan danne sig en Mening om Laantageren —; og 3) ikke mindst ved at Laantageren ved Husmandsloddens Erhvervelse udreder $\frac{1}{6}$ i Stedet for $\frac{1}{10}$ af hele Beføstningen, hvad der med andre Ord vil sige: at den risikable Del af Laanet reduceres fra $\frac{9}{20}$ til $\frac{6}{20}$ af Burderingssummen, hvorved Pantestikkerheden forøges med en Fjerdedel. Men ikke blot vil Staten faa en bedre Pantestikkerhed, den vil tillige,